

Nr 236.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag till tullverket för budgetåret 1941/42; given Stockholms slott den 25 april 1941.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Ernst Wigforss.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 25 april 1941.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anför efter gemensam beredning med cheferna för justitie- och försvarsdepartementen samt t. f. chefen för socialdepartementet, statsrådet Bergquist:

Under rubriken Tullverket äro i riksstaten för innevarande budgetår uppförda tre förslagsanslag, nämligen ett å 940,000 kronor till avlöningar till befattningshavare hos generaltullstyrelsen, ett å 18,230,000 kronor till avlöningar till befattningshavare å tullstaten samt ett å 2,138,000 kronor till omkostnader.

I skrivelse den 23 oktober 1940 gjorde generaltullstyrelsen framställning angående medelsbehovet under förenämnda tre anslag för budgetåret 1941/42.

Styrelsens förslag innebar bland annat en nedskärning av utgifterna för icke-ordinarie personal vid tullstaten. I årets statsverksproposition omnämndes, att undersökningar påginge rörande möjligheterna till såväl ytterligare besparingar som andra åtgärder för anpassning av tullverkets organisation efter de av krisläget betingade förhållandena, bland annat genom tillfällig överföring av viss arbetskraft till annan verksamhet. Då hithörande spörsmål ansågos böra bli föremål för fortsatt utredning och det därjämte fanns önskvärt att för bedömande av anslagsbehovet för nästa budgetår kunna ännu någon tid följa utvecklingen inom verkets arbetsområde, upptogos anslagen till tullverket i riksstatsförslaget med endast beräknade belopp. Generaltullstyrelsens avlöningsanslag beräknades till 940,000 kronor, tullstatens avlöningsanslag till 17,950,000 kronor och omkostnadsanslaget till 2,418,000 kronor.

Jag anhåller nu att få underställa Kungl. Maj:t förslag om äskande av ifrågavarande tre anslag för nästa budgetår. Därvid torde till en början få upptagas vissa organisationsfrågor avseende tullverkets kustbevakning. Vidare torde jag få anmäla fråga om indragning av den ersättning, som för närvarande utgår till rådhusrätterna för handläggning av tullmål.

Vissa organisationsspörsmål rörande tullverkets kustbevakning.

I skrivelse den 12 november 1940 hemställde generaltullstyrelsen, att Kungl. Maj:t måtte förordna om verkställande av utredning rörande utvidgade arbetsuppgifter för tullverkets kustbevakning vid krig eller krigsfara eller eljest under utomordentliga, av krig föranledda förhållanden. Till stöd för framställningen anförde styrelsen bland annat, att till följd av nedgången i utrikes fartygstrafiken och i den yrkesmässigt bedrivna smugglingen de arbetsuppgifter, som enligt tullförfattningarna ålåg kustbevakningen, under senare tiden väsentligt minskats i omfattning. Å andra sidan hade nya av krissituationen föranledda arbetsuppgifter för kustbevakningen tillkommit. De nya arbetsuppgifterna hade emellertid å större delen av kusten visat sig icke tillräckliga för att jämte de uppgifter, som kustbevakningen hade att fullgöra för tillsyn över tullförfattningarnas efterlevnad, bereda personalen full sysselsättning. Styrelsen hade därför funnit det böra bliva föremål för undersökning, huruvida icke kustbevakningspersonalen lämpligen skulle kunna åläggas att biträda vid fullgörandet av vissa ytterligare uppgifter, som ankomme på militära myndigheter eller på andra civila myndigheter än tullmyndigheterna.

I anledning av generaltullstyrelsens framställning bemyndigade Kungl. Maj:t den 22 november 1940 chefen för finansdepartementet att tillkalla högst tre sakkunniga med uppdrag att inom departementet biträda med utredning i berörda hänseende. Med stöd av detta bemyndigande tillkallades samma dag byråchefen i generaltullstyrelsen P. H. Lindberg, landsfogden

i Stockholms län K. G. Persson och kommandörkaptenen Stig H:son Ericsson såsom sakkunniga. Tillika uppdrogs åt Lindberg att i egenskap av ordförande leda de sakkunnigas arbete.

De sakkunniga ha den 22 mars 1941 avgivit utredning i ämnet. Häröver ha yttranden inforrats från åtskilliga myndigheter, däribland överbefälhavaren över rikets försvarskrafter, marinförvaltningen, vissa länsstyrelser, generaltullstyrelsen, statskontoret och riksräkenskapsverket ävensom allmänna lönenämnden, som i ärendet samrätt med försvarsväsendets lönenämnd.

Med hänsyn till ärendets beskaffenhet bör beträffande vissa delar av utredningen någon närmare redogörelse icke intagas i statsrådsprotokollet, utan torde i dessa delar få hänvisas till handlingarna, vilka komma att tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

Beträffande kustbevakningens uppgifter inom tullverket och krisförhållandenas inverkan på dessa uppgifters omfattning framgår av sakkunnigutredningen bland annat följande.

Kustbevakningens uppgift att söka förhindra och upptäcka olovlig införsel av varor har under 1920- och 1930-talen främst varit inriktad på bekämpande av den yrkesmässigt bedrivna spritsmugglingen. Denna har emellertid under de sista åren varit stadd i avtagande och efter krigsutbrottet praktiskt taget upphört. På grund härav kunde tullverkets utsjöbevakning indragas under hösten 1939. Vidare har det övriga bevaknings- och spaningsarbetet kunnat successivt minskas och patrulleringen med motordrivna fortskaffningsmedel avsevärt inskränkas. Härigenom ha göromålen för den del av kustbevakningen, vars huvudsakliga arbetsuppgift bestått i bekämpandet av spritsmugglingen, undergått en betydande minskning.

Vad angår den kustbevakningen tillkommande uppgiften att inom tullområdet utöva uppsikt över fartygstrafiken för tillsyn av att i tullhänseende meddelade bestämmelser efterlevas, har även behovet av dylik uppsikt påverkats av den i följd av krisläget inträdda nedgången i fartygstrafikens omfattning, om än denna nedgång i viss mån uppväges av att fartygen under nuvarande förhållanden i större utsträckning än eljest framgå genom farleder inomskärs. Framför allt har emellertid den knappa tillgången på flytande bränsle medfört, att patrulleringar med motordrivna fortskaffningsmedel måst begränsas till vad som varit oundgängligen nödvändigt. På grund härav har kustbevakningen i mindre utsträckning än tidigare tagits i anspråk för ifrågavarande allmänna uppsikt.

Samtidigt har emellertid kustbevakningen till följd av krisläget fått vissa nya arbetsuppgifter. Sålunda anlitas kustbevakningen bland annat för tillsyn å efterlevnaden av de numera talrika exportförbuden, särskilt vid fartygs lastning å ort utom tullplats, samt för kontroll med avseende å proviantering av fiskefartyg.

De för kustbevakningen inom dess egentliga verksamhetsområde inträdda förändringarna med avseende å arbetets omfattning ha gjort sig i olika grad gällande inom skilda delar av kusten. Beträffande kustbevakningen i dess helhet kan emellertid konstateras, att i fråga om det egentliga kustbevakningsarbetet krigsförhållandena medfört en så avsevärd nedgång i arbetsmängden, att trots personalindragningar den kvarvarande personalen icke har full sysselsättning.

Kustbevakningen har med tillämpning av tidigare meddelade föreskrifter anlitats jämväl för vissa marina uppgifter samt för en del civila övervakningsuppgifter, som ej ingå i den egentliga tulltjänsten. De sakkunniga påvisa emellertid, att detta med hänsyn till närmare angivna förhållanden kommit att ske endast i begränsad utsträckning. Kustbevakningspersonalen har dock, enligt vad de sakkunniga vidare framhålla, visat sig synnerligen lämplig för dylika uppgifter, vilket mestadels även varit fallet beträffande båt-materielen vid kustbevakningen.

De sakkunniga framhålla, att vid krig eller krigsfara liksom under förhållanden sådana som de nu rådande inom marinen föreligger ett framträdande behov såväl av personal, lämplig för övervakningsverksamhet inom kusttrakterna, som av fortskaffningsmateriel, ägnad för sådan verksamhet. Enligt de sakkunnigas mening skulle kustbevakningen med fördel kunna användas för tillgodoseende av detta behov i större utsträckning, än som hittills varit fallet. Med hänsyn till beskaffenheten av den tjänstgöring, som inom tullverket tillkommer kustbevakningen, anse de sakkunniga det vara lämpligt, om kustbevakningens verksamhet inom marinen finge tyngdpunkten förlagd till sådana uppgifter, som äro avsedda för den marina krigspolisen (SFS 1940: 958).

Kustbevakningens verksamhet under normala förhållanden karakteriseras av de sakkunniga såsom ett slags sjöpolitistjänstgöring, ehuru huvudsakligen begränsad till övervakning av efterlevnaden av tullförfattningarna. Med hänsyn till den svaga polisbevakningen i våra skärgårdsområden anses en utvidgning av denna sjöpolitistjänst till att omfatta även andra övervakningsuppgifter inom kustbevakningens tjänstgöringsområde såsom en redan under fredsförhållanden lämplig och ändamålsenlig åtgärd. Så mycket mer måste, yttra de sakkunniga, en sådan utvidgning av kustbevakningens arbetsuppgifter vid inträdande krigsförhållanden synas påkallad för att icke säga nödvändig.

Med hänsyn till erfarenheterna från den hittillsvarande användningen av kustbevakningen för uppgifter av hithörande slag anse de sakkunniga, att en anordning, enligt vilken marinen vid mobilisering eller förstärkt försvarsberedskap kan förfoga över kustbevakningen i dess helhet, innefattar den bästa lösningen av frågan om kustbevakningens utnyttjande.

Från angivna utgångspunkter förorda de sakkunniga, dels att kustbevakningspersonalen inordnas i marinens krigspolis, dels ock att dennas uppgifter utvidgas att avse en allmän sjöpolitistjänst. De sakkunniga tänka sig, att kustbevakningspersonalens verksamhet såsom krigspolis skall kunna bedrivas på sådant sätt, att kustbevakningens åligganden inom tullverket i allmänhet bliva ombesörjda samtidigt med utövandet av krigspolitistjänsten. I den mån så ej kan ske, förutsättes det skola ankomma på vederbörande marina organ att i samråd med kustbevakningschefen och kustdistriktcheferna ordna tjänstgöringen inom krigspolisen så, att tullverkets intressen bliva vederbörigen tillgodosedda.

Den tjänstgöringsskyldighet i marinen, som enligt förslaget skall åläggas

kustbevakningspersonalen, angives som nära jämförbar med den skyldighet att under motsvarande förhållanden tjänstgöra vid marinen, som åligger lots- och fyrpersonalen. De i sistnämnda hänseende meddelade bestämmelserna (SFS 1925: 502 och 503, 1939: 567) ha tjänat till ledning vid utformandet av de sakkunnigas nu avgivna förslag.

Med avseende å spörsmålet, huruvida kustbevakningspersonalen är skyldig att underkasta sig sådan utvidgning av tjänstgöringen, varom här är fråga, framhålla de sakkunniga, såvitt den ordinarie personalen angår, att tjänsteman, å vilken civila avlöningsreglementet är tillämpligt, jämlikt 3 § 1 mom. i reglementet är underkastad de tjänstgöringsföreskrifter, som meddelas i instruktion, arbetsordning eller annan dylik författning. Då nämnda reglemente är tillämpligt å samtliga ordinarie tjänstemän vid kustbevakningen och då här enligt de sakkunnigas mening fråga är allenast om en utvidgning av tjänsteåliggandena, anse de sakkunniga, även om tjänstemännen under tjänstgöring vid marinen bliva underställda marina myndigheter, hinder icke möta att ålägga dem dylik utsträckt tjänstgöringsskyldighet.

Enligt de sakkunnigas förslag skall kustbevakningschefen i generaltullstyrelsen utöva chefskapet över kustbevakningen jämväl då denna tagits i anspråk för tjänstgöring vid marinen. Han förutsättes därvid skola underställas chefen för marinen för handläggning av ärenden, som röra marinens krigspolis. Därmed är avsett att vinna en enhetlig prövning av sådana frågor, som angå krigspolisen i dess helhet.

Inom varje område (marindistrikt o. s. v.) skall ledningen av marinpolisen enligt förslaget utövas av en särskild marinpolischef, utsedd av vederbörande militära chefsmyndighet med hänsyn därvid tagen till att han såvitt möjligt bör vara förtrogen med de arbetsuppgifter av poliskaraktär, som skola tillkomma krigspolisen.

Vad beträffar den kustbevakningschefen underställda tullpersonalen, skola enligt förslaget jämväl byråingenjören och byråinspektören å kustbevakningschefens expedition tjänstgöra vid marinen, varvid de skola biträda kustbevakningschefen. Kustdistriktscheferna skola enligt förslaget vid tjänstgöringen inom krigspolisorganisationen vara underställda dels kustbevakningschefen och dels cheferna för vederbörande marindistrikt. De förutsätts skola liksom i fredstid handlägga kustbevakningen berörande personal- och kameratealärenden och vidare skola i vanlig ordning fullgöra inspektion och andra åligganden enligt för dem gällande instruktion.

Skyldigheten för kustbevakningspersonalen att vid mobilisering eller förstärkt försvarsberedskap tjänstgöra vid marinen skall enligt de sakkunnigas förslag inträda, då så påfordras. Därmed avses, att marinen skall äga bestämma, när och i vilken omfattning marinen önskar taga kustbevakningen i anspråk. De sakkunniga ha nämligen ansett det vara lämpligt, att marinen finge möjlighet att anpassa kravet på biträde av kustbevakningen efter omständigheterna. Krigspolisen skall fortfarande kunna, där så finnes lämpligt, av vederbörande militäre chef ställas till civil polismyndighets förfogande.

Det har förutsatts, att tulltjänsteman under tjänstgöring vid marinen fortfarande skall äga de befogenheter, som tillkomma honom såsom tulltjänsteman, och vara underkastad de skyldigheter, som åvila honom i sådan egenkap, ävensom att han vid fullgörande av sådana åligganden skall vara underställd vederbörande myndighet eller förman inom tullverket. För klarläggande av befälsförhållandena har vidare föreslagits, att tulltjänsteman vid tjänstgöringen i marinen skall, för så vitt han icke redan innehar viss tjänsteställning inom marinen, hänföras till marinens reserv och tilldelas viss grad inom denna.

I fråga om avlöningsförhållandena under tjänstgöringen vid marinen erinra de sakkunniga, att enligt 3 § 1 mom. krigsavlöningsreglementet för civil anställningshavare i statens tjänst, vilken vid mobiliserad del av försvarsväsendet placeras i befattning med arbetsuppgifter motsvarande dem, som åligga honom i fredstid, skola tillämpas i fred gällande avlöningsbestämmelser jämte de ytterligare föreskrifter, som kunna vara meddelade. De sakkunniga anföra vidare, att den tjänstgöring vid marinen, som skulle ankomma på kustbevakningspersonalen vid mobilisering eller förstärkt försvarsberedskap, visserligen medför, att nya uppgifter åläggas personalen och att personalen blir hänförlig till krigsmän, men att fråga dock ej är om någon väsentlig förändring av tjänstgöringen. På grund därav anse de sakkunniga, att personalen, i enlighet med nämnda föreskrift i krigsavlöningsreglementet bör, i likhet med vad som gäller i fråga om lots- och fyrpersonal under tjänstgöring vid marinen, äga åtnjuta avlöning och andra förmåner enligt vederbörliga civila avlöningsreglementen och tillägsbestämmelserna därtill. Från den allmänna regeln, att tjänsteman skall under tjänstgöring vid marinen äga behålla honom eljest tillkommande förmåner och ersättningar, har emellertid förordats undantag i fråga om rätten till traktamentsersättning vid resor i tjänsten. Undantaget innebär i huvudsak, att traktamentsersättning enligt det särskilda av Kungl. Maj:ts fastställda resereglementet för tullverket icke skall utgå till tjänstemän i 12 lönegraden eller lägre lönegrad för patrulleringsfärder och andra i den vanliga tjänstgöringen ingående resor, varemot dessa tjänstemän under tjänstgöringen i marinen skola åtnjuta en särskild ersättning, benämnd dagavlöning och närmast avsedd att innefatta gottgörelse för de med tjänstgöringen förenade utgifterna. Dagavlöningen skall alltefter vederbörandes lönegrad och tjänstgöringens art utgå med belopp växlande mellan 50 öre och 5 kronor om dagen. I förslaget förutsattes, att dagavlöningen skall få åtnjutas även om undantagsvis bespisning erhålles på kronans bekostnad.

Vad härefter angår kustbevakningens transportmateriel, innebär de sakkunnigas förslag, att denna skall, då så påfordras, ställas till marinens förfogande. Den skyldighet att hålla transportmedel mot lega, som är stadgad för kustbevakningspersonal, föreslås skola åvila vederbörande även vid tjänstgöring i marinen. För underhåll av tullverket tillhörig materiel anses den inom tullverket för sådant ändamål uppbyggda organisationen fortfarande böra anlitas, även om underhållskostnaderna enligt vad i det följande omförmäles skola gäldas av marinens medel.

Med avseende å bestridandet av kostnaderna för kustbevakningens användning vid marinen framhålla de sakkunniga till en början, att kustbevakningen, även om densamma helt ställts till marinens förfogande, fortfarande har att vid sidan av eller samtidigt med den marina tjänsten fullgöra vissa å tullverket ankommande uppgifter. De sakkunniga anse därför skäligt, att ifrågavarande kostnader fördelas mellan marinen och tullverket. Med tillämpning av den princip, som vid inkallelse av lots- och fyrpersonal till tjänstgöring vid marinen gäller beträffande fördelning av kostnaderna mellan lotsverket och marinen, ha de sakkunniga föreslagit, att förenämnda dagavlöningar samt resekostnads- och traktamentsersättningarna för tullpersonal, som tjänstgör vid marinen, ävensom kostnaderna för drift och underhåll av materiel, som ställts till marinens förfogande, skola bestridas av marinen. Till sådana kostnader hänföra de sakkunniga även kostnaderna för särskilda anordningar, som äro påkallade av materielens användning för marina ändamål.

Vad angår övriga kostnader för kustbevakningen, såsom lön, rörligt tilllägg, kristilllägg, flyttningersättning, sjukvård, beklädnadsförmåner, legor, telefonavgifter m. m., skola dessa enligt förslaget i vanlig ordning bestridas av tullverket och i räkenskapen avföras såsom definitiva utgifter. Emellertid anse de sakkunniga, att skäl kunna åberopas för att tullverket, såvitt angår de mera betydande utgiftsposterna, erhåller ersättning av marinen för en del av dessa kostnader. En sådan gottgörelse anses enklast kunna ske genom omföring vid räkenskapsårets slut. Till grund för beräkningen av gottgörelsen skulle läggas en approximativ uppskattning, i vilken omfattning kustbevakningen använts för tullverkets respektive marinens räkning. I vad mån nu avsedda kostnader skola ersättas tullverket av marinen skall enligt förslaget bestämmas av Kungl. Maj:t på därom av generaltullstyrelsen efter samråd med chefen för marinen gjord framställning.

De sakkunnigas förslag om inordnande under vissa förutsättningar av kustbevakningen i marinens krigspolis samt om utvidgning av krigspolisens uppgifter har i stort sett biträts av de i ärendet hörda myndigheterna. De meningsskiljaktigheter som härutinnan yppats gälla närmast ombesörjandet av vissa övervakningsuppgifter av civil natur samt grunderna för samverkan mellan marinpolisen och civila polismyndigheter. Vissa civila myndigheter ha framhållit behovet av att, om marinpolisen förstärkes med kustbevakningen, kunna anlita den utvidgade organisationen för biträde åt de civila polismyndigheterna, under det att från militärt håll har hävdats, att marinens krigspolis endast i den mån övriga tjänsteåligganden det medgiva bör tagas i anspråk för nytillkommande, mera civila uppgifter. Överbefälhavaren öfver rikets försvarskrafter har i sådant sammanhang även framhållit såsom erforderligt att med hänsyn till polisuppgifterna föranstalta om särskild utbildning av personalen, förslagsvis genom att länsstyrelserna ställa civil polispersonal till förfogande såsom instruktörer. Även i de avseenden, som nu berörts, ha emellertid förslagets principer öfvervägande tillstyrkts av myndigheterna.

Generaltullstyrelsen har föreslagit, att det, för vinnande av en fastare ordning för kustbevakningens användning i marinens tjänst, skall förbehållas Kungl. Maj:t att bestämma den tid, då kustbevakningen skall ställas till marinens förfogande, och den omfattning, i vilken detta skall ske.

Frågan om skyldighet för kustbevakningspersonalen att underkasta sig den föreslagna utvidgningen av tjänstgöringsskyldigheten har berörts av statskontoret och allmänna lönenämnden, som förklarar sig i detta avseende icke ha någon erinran att framställa mot sakkunnigförslaget. Lönenämnden har därvid hänvisat till de extraordinära förhållanden, som förutsätts för inträdet av den utvidgade tjänstgöringsskyldigheten, och till minskningen av kustbevakningens normala arbetsuppgifter.

De föreslagna avlöningsgrunderna för kustbevakningspersonalen under tjänstgöring vid marinen ha i yttrandena gjorts till föremål för vissa erinringar, närmast vad angår dagavlönings belopp. Överbefälhavaren över rikets försvarskrafter har ifrågasatt en minskning av ifrågavarande förmåner, dock utan att förmånerna vid beredskaps- eller krigstjänstgöring vid marinen borde bli lägre än de i fred utgående. Marinförvaltningen har förordat en minskning av vissa av de sakkunniga föreslagna dagavlöningsbelopp. Statskontoret har uttalat sig för att kustbevakningspersonalen under tjänstgöringen vid marinen i avlöningshänseende försättes i samma läge som under tjänstgöringen inom tullverket. Allmänna lönenämnden åter anser de föreslagna dagavlöningsbeloppen för de lägre lönegraderna vara väl låga. Riksräkenskapsverket har förklarar sig icke finna anledning till erinran mot de i sakkunnigförslaget upptagna förmånerna.

Marinförvaltningen har vidare föreslagit meddelande av en föreskrift, att tullverkets personal må, då förhållandena det medgiva, under tjänstgöring vid marinen kunna erhålla krigsportion eller del därav mot erläggande av därför fastställd ersättning. Ett liknande förslag har framställts av överbefälhavaren.

Vad angår kostnadsfördelningen mellan marinen och tullverket, har riksräkenskapsverket biträtt de sakkunnigas förslag, att uppkommande kostnadsökning i form av dagavlönning, reseersättningar m. m. skall gäldas av marinen. Den fasta lönen till tullpersonalen anser riksräkenskapsverket däremot utan olägenhet kunna allt fortfarande belasta tullverkets anslag. Om den emellertid skulle anses böra uppdelas mellan marinen och tullverket, föreslår riksräkenskapsverket, att den från marinen utgående gottgörelsen i tullverkets räkenskaper redovisas såsom uppbördsmedel under tullverkets avlöningsanslag. Någon omräkning av nämnda anslag för budgetåret 1941/42 anser riksräkenskapsverket däremot icke böra ske. Den personal, som ifrågakommer till tjänstgöring vid marinen, skall nämligen, framhåller ämbetsverket, bibehållas vid sin ställning som befattningshavare i tullverket, varför medel för personalens avlöning böra vara beräknade i riksstaten under tullverkets avlöningsanslag.

Överbefälhavaren över rikets försvarskrafter har beträffande kostnaderna för vissa särskilda anordningar å kustbevakningens båtar framhållit, att des-

sa kostnader icke borde, såsom de sakkunniga ifrågasatt, helt bestridas av marinen utan borde såsom nyanskaffningskostnader fördelas mellan marinen och tullverket enligt Kungl. Maj:ts bestämmande.

Av den föregående redogörelsen framgår, att kustbevakningens ordinarie arbetsuppgifter genom krisförhållandena i avsevärd mån minskats men att samtidigt ett behov av dess medverkan vid ombesörjande av åtskilliga uppgifter inom marinen jämte polisuppgifter av mera civil natur gjort sig gällande. Redan nu användes kustbevakningens personal för vissa dylika uppgifter om ock endast i begränsad utsträckning. De sakkunnigas förslag, att kustbevakningen vid mobilisering eller förstärkt försvarsberedskap skall kunna tagas i anspråk inom marinen och där ingå i en förstärkt krigspolisorganisation med utvidgade arbetsuppgifter, innebär således principiellt sett icke någon nyhet. Såsom av betänkandet framgår och genom yttrandena närmare belyses, äro med sakkunnigförslaget dock förbundna vissa spörsmål avseende dels avvägningen inom den föreslagna organisationen mellan marina uppgifter och polisuppgifter av mera civil karaktär och dels samarbetet mellan den förstärkta marinpolisen och de civila polismyndigheterna inom gemensamma verksamhetsområden. Det torde i väsentlig mån få överlämnas till den praktiska tillämpningen att åstadkomma en tillfredsställande lösning av dessa spörsmål. Härvid torde den av de sakkunniga föreslagna organisationen i sina huvuddrag bilda ett lämpligt underlag. Jag anser därför, att de sakkunnigas organisationsförslag bör i princip godtagas.

*Departements-
chefen.*

Härvid har jag i likhet med de sakkunniga samt statskontoret och allmänna lönenämnden ansett mig kunna utgå ifrån att gällande anställningsvillkor för kustbevakningspersonalen icke medföra hinder för den ifrågasatta utvidgningen av personalens tjänstgöringsskyldighet.

Sedan riksdagen i samband med prövningen av föreliggande anslagsfrågor fått tillfälle att taga ståndpunkt till förslagets huvudgrunder, torde den närmare utformningen av organisationen få ankomma på Kungl. Maj:t. Därvid torde generaltullstyrelsens ändringsförslag i fråga om ordningen för meddelande av beslut i särskilt fall om kustbevakningens inordnande i marinen böra övervägas. Beträffande den av överbefälhavaren berörda frågan om marinpolispersonalens kompetens för vissa polisuppdrag förutsätter jag, att denna fråga skall genom lämpligt samarbete med de civila polismyndigheterna kunna lösas utan att särskilda medel för anordnande av utbildning i polistjänst behöva ställas till förfogande.

Vad angår avlöningen åt kustbevakningspersonalen vid tjänstgöring i marinen, innebär de sakkunnigas förslag i huvudsak, att personalen skall äga åtnjuta avlöning och andra förmåner enligt de civila avlöningsbestämmelserna, dock med bland annat det undantag, att vissa i tullverkets resereglemente fastställda traktamentsersättningar icke skola utgå till tjänstemän i 12 lönegraden eller lägre lönegrad, varemot dessa skola åtnjuta en särskild gottgörelse, benämnd dagavlöning. I enlighet med eljest tillämpade grundsatser torde det böra ankomma på Kungl. Maj:t att meddela erforderliga bestäm-

melser i detta ämne. Förslag härom torde framdeles få underställas Kungl. Maj:t, varvid jämväl de erinringar, som i vissa yttranden framställts beträffande dagavlönningen, torde få upptagas till närmare övervägande.

I likhet med marinförvaltningen och överbefälhavaren anser jag, att fri kost icke bör tillhandahållas tullpersonalen vid tjänstgöring i marinen. Skulle det finnas erforderligt att meddela bestämmelser om beredande av förplägnad mot erläggande av ersättning, torde det böra ankomma på Kungl. Maj:t att förordna i ämnet.

Beträffande den i ärendet omnämnda användningen av tjänstemän vid lots- och fyrstaten inom marinen är i 57 § 2 mom. 3 punkten civila avlöningsreglementet stadgat, att sådan tjänsteman för tid, varunder han fullgör tjänstgöring vid marinen, äger åtnjuta oavkortad lön jämte i förekommande fall enslighets- och kallortstillägg. Då det ligger i sakens natur, att det motsvarande kommer att gälla, när kustbevakningspersonalen, med bibehållen skyldighet att fullgöra till tulltjänsten hörande uppgifter, tjänstgör inom marinen, synes det icke nödvändigt att nu införa en uttrycklig bestämmelse därom i civila avlöningsreglementet. I enlighet med vad i det föregående anförts anser jag det ej heller vara nödvändigt att i reglementet införa en motsvarighet för tullpersonalens del till de bestämmelser om erhållande av kost mot ersättning, som beträffande vissa andra personalgrupper äro meddelade i reglementet.

De sakkunnigas förslag i fråga om användning inom marinen av kustbevakningsmateriel, legomateriel därunder inbegripen, föranleder ej erinran från min sida.

I fråga om bestridandet av kostnaderna vid kustbevakningens användande inom marinen ha de sakkunniga föreslagit, att förenämnda dagavlönningar samt resekostnads- och traktamentsersättningarna till tullpersonal, som tjänstgör vid marinen, ävensom kostnaderna för drift och underhåll av materiel, som ställts till marinens förfogande, skola bestridas av marinen. Detta förslag har ej mött principiell erinran i yttrandena utom vad angår vissa engångskostnader. Beträffande löner och andra större utgiftsposter utöver de nyss nämnda ha de sakkunniga förordat, att dessa budgetårsvis ersättas tullverket av marinen till någon skälig del, som Kungl. Maj:t efter gjorda överslagsberäkningar skulle fastställa. Riksräkenskapsverket har däremot beträffande de fasta lönerna förordat, att dessa alltjämt i sin helhet få belasta tullverkets anslag.

För egen del biträder jag de sakkunnigas förslag, att marinen skall helt vidkännas dagavlönningarna samt vissa resekostnads- och traktamentsersättningar ävensom drift- och underhållskostnaderna. Även de i ärendet berörda engångskostnaderna för utrustning av materiel synas böra helt bestridas av marinens medel, om de kunna anses betingade enbart av användningen inom marinen. Vad beträffar andra större utgiftsposter, i främsta rummet lönerna, synes det rimligt, att dessa, på sätt de sakkunniga föreslagit, uppdelas mellan marinen och tullverket i ungefärligt förhållande till den omfattning, i vilken verksamheten kommit de olika tjänstegrenarna till godo.

I fråga om ordningen för gäldandet av de kostnader, som marinen sålunda helt eller delvis skall vidkännas, vill jag med viss jämkning i de sakkunnigas förslag förorda, att samtliga kostnaderna skola bestridas från tullverkets anslag och att vad som av kostnaderna kommer att belöpa å marinen skall budgetårsvis ersättas nämnda anslag av marinens medel. Någon ersättning från marinen till sjunde huvudtitelns kristilläggsanslag synes ej behöva ifrågasättas.

Omförmälda ersättningar från marinen böra redovisas å en särskild upp-
bördspost under vart och ett av tullverkets anslag.

Vid anslagsberäkningen torde man böra utgå ifrån att kustbevakningens inordnande i marinen skall, i den mån så påfordras, kunna ske från början av nästa budgetår. I vad mån belastningen å tullverkets utgiftsstaten för nästa budgetår kan påverkas av organisationsförslagets genomförande är vanskligt att på förhand bedöma. Särskilt gäller detta upp-
bördsposterna för ersättningen från marinen, vilka nu endast med stor osäkerhet kunna uppskattas.

Fråga om indragning av ersättningen till rådhusrätterna för handläggning av tullmål.

Genom Kungl. Maj:ts brev den 15 februari 1841, den 6 april 1858 och den 27 november 1917 ha bestämmelser meddelats angående ersättning av tullmedlen till rådhusrätterna för handläggning av tullmål. Ersättningen utgör femton kronor för varje slutligt avgjort tullmål utöver ett antal av sex sådana mål, som förutsattes årligen skola av varje rådhusrätt kostnadsfritt för tullverket handläggas och avdömas.

Till kostnader för avdömande av tullmål är å tullverkets omkostnadsstat under anslagsposten till övriga utgifter uppförd en särskild delpost. Utgifterna under denna delpost ha de senaste budgetåren minskats på grund av den efter krigsutbrottet inträdda nedgången i smugglingen. För budgetåret 1938/39 uppgingo utgifterna till omkring 29,300 kronor. Härav belöpte omkring 10,300 kronor på Stockholms rådhusrätt, 7,600 kronor på rådhusrätten i Göteborg, 3,800 kronor på rådhusrätten i Malmö och återstående 7,600 kronor på ett tjugotal andra rådhusrätter. För budgetåret 1939/40 uppgick utgiftssumman under delposten till omkring 19,100 kronor. I generaltullstyrelsens statsförslag för nästa budgetår har utgiftssumman beräknats till endast 12,000 kronor, och enligt sedermera erhållna uppgifter beräknas sammanlagda ersättningsbeloppet för de tullmål, som avdömts eller avdömas under första halvåret 1941, ej komma att överstiga 4,000 kronor.

Sedan i samband med besparingsarbetet inom statsförvaltningen fråga väckts om indragning av ifrågavarande ersättning, har Kungl. Maj:t den 11 oktober 1940 uppdragit åt generaltullstyrelsen att verkställa utredning i ämnet. Styrelsen har lämnat magistraterna i de städer, där antalet tullmål under något av åren 1935—1939 överstigit sex, tillfälle att yttra sig i frågan. Fler-
talet av dessa magistrater ha inkommit med yttrande, i tre fall med över-

lämnande tillika av yttrande från vederbörande drätselkammare. Styrelsen har jämväl införskaffat yttrande från bland andra överståthållarämbetet. Därefter har styrelsen den 30 november 1940 avgivit utlåtande med förslag i ärendet. Häröver har svenska stadsförbundets styrelse avgivit yttrande.

Beträffande tillkomsten av tullmålsersättningen och tidigare förslag om dess borttagande ha redogörelser lämnats i 1917 års statsverksproposition, sjunde huvudtiteln sid. 141, och i generaltullstyrelsens nu avgivna utlåtande. I det förstnämnda hänseendet framgår av handlingarna bland annat följande.

Enligt 1734 års lag tillkom det icke rådhusrätt att taga befattning med tullmål, utan dessas behandling tillhörde specialdomstolar, nämligen de så kallade sjö- och gränsetullrätterna samt accisrätterna. Då genom landtullarnas indragning accisrätterna skulle upphöra, förordnade Kungl. Maj:t genom kungörelse den 14 februari 1811, att alla mål, som förut tillhört dessa rätter, borde tills vidare upptagas, i stapelstäderna, där sjötullkamrar funnos, av sjötullsrätt och i övriga städer av rådhusrätt.

Vad angår sjötullsrätterna, ingingo i dessa, utom tull- eller vissa andra funktionärer, jämväl magistratsledamöter, vanligen två rådmän. I Stockholm deltog dock icke några medlemmar av magistraten i tullrätten, utan denna bestod helt av tulltjänstemän, intill dess vid en år 1815 vidtagen omorganisation två av stadens rådmän blevo ledamöter av rätten. Dessa erhöles år 1816 arvode av statsmedel. I Göteborg voro från sistnämnda år likaledes två rådmän ledamöter av sjötullsrätten. Dessa beviljades år 1819 arvode av statsmedel. I övriga städer utgick ej någon ersättning till magistratsledamöterna för tjänstgöring i tullrätterna. Städernas notarier hade i allmänhet att utan särskild gottgörelse bestrida notariesysslan i dessa domstolar; det ankom emellertid på tullverket att tillhandahålla nödiga skrivmaterialier.

Efter det rikets ständer år 1823 hos Kungl. Maj:t gjort framställning om indragning av tullrätterna samt särskilda kommitterade däröver avgivit utlåtande, förordnade Kungl. Maj:t genom kungörelse den 7 maj 1831 (nr 20), att sjötullsrätterna skulle upphöra från och med år 1832 och att de åligganden, som tillhört dessa domstolar, skulle överflyttas på rådhusrätterna. Genom samma kungörelse föreskrev Kungl. Maj:t, att vid tullmålsens företagande och avgörande skulle iakttagas den skyndsamhet, som för brottmål i allmänhet vore föreskriven. »Enär likväl», heter det i samma kungörelse, »i anseende till den mängd av mål rörande överträdelse av tullförfattningarna, som i Stockholm och Göteborg årligen förekomma, svårighet tilläventyrs skall möta att med behörig skyndsamhet avgöra sådana mål, i händelse de skulle komma att behandlas i förening med de rådstuvurätterne därstädes tillhörige, övriga mål och ärender», fann Kungl. Maj:t gott förordna, att vid rådstuvurätterna i Stockholm och Göteborg skulle inrättas särskilda avdelningar för upptagande av de frågor, vilka förut tillhört sjötullsrätterna därstädes. Genom brev till Svea hovrätt den 7 maj 1831 förordnade Kungl. Maj:t vidare, att vid tullmålsavdelningarna i Stockholm och Göteborg årliga arvoden för avdelningarnas ledamöter och notarier skulle utgå av tullmedlen.

Sedan sjötullsrätterna sålunda indragits, förklarade Kungl. Maj:t i brev till generaltullstyrelsen den 14 april 1832, att rådhusrätternas notarier icke ägde något lagligen grundat anspråk på skrivmaterialieersättning från tullverket.

Med anledning av vid 1834—1835 års riksdag väckt motion om arvoden till städernas rådhusrätter för deras befattning med tullmål yttrade statsutskottet i utlåtande den 23 maj 1834 (nr 122), att utskottet i allmänhet icke kunde godkänna den grundsats, att, om till följd av några förändringar i

administrativ väg göromålen för en och annan ämbetsmyndighet i någon mån tillökades, staten genast skulle vara pliktig därför vidkännas ökade avlöningsutgifter. Utskottet ansåg sig så mycket mindre kunna tillstyrka något särskilt avlönings- eller arvodesanslag till följd av rådhusrätternas behandling av tullmål som sådant då även borde ifrågakomma för rikets hovrätter, särskilt Svea hovrätt, som genom tullmålen erhållit en icke obetydlig tillökning i sina göromål. Vidare uttalade utskottet, att i övrigt tullmålen i de flesta städer icke syntes förorsaka någon märkbar eller väsentlig ökning i rådhusrätternas göromål samt att Kungl. Maj:t hade sig öppet lämnat att, om ett motsatt förhållande ett och annat år någonstädes skulle inträffa, för tillfället anvisa den ersättning, som kunde prövas skälig och varom vederbörande icke torde underlåta att göra underdånig framställning. I enlighet med utskottets förslag avslog ständerna motionen.

Enligt beslut den 3 mars 1837 fann Kungl. Maj:t, efter generaltullstyrelsens hörande, icke skäl bifalla en av rådhusrätten i Malmö gjord ansökning om anslag till arvoden i och för tullmålens behandling genom en särskild avdelning av rådhusrätten.

Sedan vid 1840—1841 års riksdag motion ånyo väckts om arvoden för rådhusrätterna i samtliga stapelstäder för behandlingen av tullmål, anförde statsutskottet i ett den 14 maj 1840 avgivet utlåtande (nr 127), att billighet och rättvisa påkallade, att de av rikets övriga städer, vid vilkas rådhusrätter undersökningar rörande förbrytelser mot tullförfattningarna oftare förekomme, komme i åtnjutande av samma förmån, som blivit Stockholm och Göteborg beviljad medelst särskilda, rådhusrätterna av tullmedlen anslagna arvoden. I enlighet med utskottets förslag gjorde rikets ständer den 1 juli 1840 underdånig framställning i berörda syfte.

I skrivelsen den 1 juli 1840 anhöllo ständerna, att Kungl. Maj:t efter generaltullstyrelsens hörande och sedan utrett blivit, i vad mån rådhusrätterna i andra städer än Stockholm och Göteborg kunde i följd av där handlagda tullmåls antal och betydelse anses böra därför tillgodonjuta en särskild ersättning, måtte till dessa domstolars ledamöter och expeditionshavande av tullmedlen anvisa arvoden till i förhållande därefter bestämda belopp.

Sedan utredning i ämnet verkställdt, meddelade Kungl. Maj:t det förut omförmälda beslutet den 15 februari 1841, varigenom ersättning enligt förut angiven grund tillerkändes rådhusrätterna i andra städer än Stockholm och Göteborg.

Med anledning av en av generaltullstyrelsen i skrivelse den 17 mars 1858 gjord framställning förordnade därefter Kungl. Maj:t genom brevet den 6 april 1858, att rådhusrätten i Göteborg skulle för handläggningen av tullmål undfå gottgörelse i enlighet med de grunder, som den 15 februari 1841 blivit bestämda för rådhusrätterna i rikets övriga städer utom Stockholm.

Fråga om indragning av tullmålsersättningen behandlades sedermera i statsverkspropositionerna till 1914 och 1917 års riksdagar. Vid förstnämnda tillfälle gjordes den beroende på viss ytterligare utredning. Vid 1917 års riksdag vidtogs endast den ändring, att för Stockholms rådhusrätt skulle gälla samma bestämmelser som för övriga rådhusrätter. Beslut härom meddelades genom förenämnda brev den 27 november 1917.

Vid Stockholms rådhusrätt tillfaller tullmålsersättningen ledamöterna å den avdelning, dit tullmålen äro hänvisade. För dessa ledamöter angivas

tullmålen medföra en viss, icke oväsentlig arbetsbörda utöver den eljest med tjänsten förenade. En del av ersättningen uppgives åtgå till avlönande av arbetsbiträden och till expenser.

I sju städer, däribland Göteborg och Malmö, redovisas tullmålsersättningen numera till stadskassan.

I övrigt tillfaller ersättningen, såvitt av utredningen framgår, befattningshavare vid rådhusrätterna som en extra inkomst.

I sitt till generaltullstyrelsen avgivna yttrande har *överståthållarämbetet* anfört:

Även om anordningen med särskild ersättning till rådhusrätterna för deras befattning med tullmål vunnit långvarig hävd, syntes enligt ämbetets förmenande någon rättslig grund icke kunna åberopas för att en dylik ersättning alljämt skulle utgå. Icke heller syntes de befattningshavare vid Stockholms rådhusrätt, som ägde att mellan sig fördela den till nämnda rådhusrätt utgående ersättningen, kunna göra anspråk på att erhålla gottgörelse för den inkomstminskning, som skulle uppkomma för dem, om ersättningen indroges. Rätten att uppbära dylik ersättning vore nämligen där icke knuten till några vissa befattningar utan tillkomme de rådmän och övriga befattningshavare, som efter verkställd indelning tjänstgjorde som ledamöter vid andra avdelningens rotel för tullmål.

Beträffande innehållet i de *övriga av generaltullstyrelsen införskaffade yttrandena* må följande nämnas.

Magistraterna i ett antal städer, där tullmålsersättningen uppgår till ringa belopp, ha förklarar sig icke ha något att erinra mot indragning av ersättningen. Ett flertal magistrater ha däremot uttalat sig emot indragningen; i vissa yttranden har därvid anförts, att en eventuell indragning borde föranleda skälig gottgörelse åt rådhusrätternas ledamöter eller åt städerna, där ersättningen tillföle dessa.

Stockholms rådhusrätts andra avdelning, till vilken tullmålen vid rådhusrätten äro hänvisade, har i ett av stadens magistrat överlämnat yttrande anfört bland annat: Det kunde med fog ifrågasättas, huruvida avdelningens ledamöter vore skyldiga att utan ersättning tjänstgöra såsom hittills å flera sessionsdagar än ledamöterna å rådhusrättens övriga avdelningar. Därest ersättningen skulle bortfalla och i anledning därav förut omförmälda arbetsbiträden icke vidare kunde anlitas, syntes i varje fall viss personalförstärkning behöva vidtagas på bekostnad av antingen statsverket eller Stockholms stad. Såvitt avdelningen kunde finna, bleve under sådana förhållanden besparingen för det allmänna ingen eller så obetydlig, att den ej förtjänade beaktande.

Stockholms magistrat har ifrågasatt uppskov med frågans avgörande i avvaktan på den väntade processreformen.

Bland andra skäl mot indragningen har från städernas sida åberopats, att rådhusrätterna hade att upptaga även tullmål, avseende förbrytelser som begåtts utom vederbörande stads jurisdiktion. Vidare har framhållits, att ersättning för avdömande av tullmål utgått av ålder och att den utgjorde gottgörelse för de ökade besvär och kostnader, som förorsakats rådhusrätterna genom att å dem överflyttats de förutvarande sjötullsrätternas göromål. Såsom ytterligare motiv för ersättningens bibehållande har framhållits det uttalande om tullmålens skyndsamma handläggning, som vid sjötullsrätternas avskaffande gjorts i kungörelsen den 7 maj 1831 (nr 20). Det har även åbe-

ropats, att expeditionshavande, som det ålåg att expediera utslag och protokoll i tullmål, finge en välbehörlig gottgörelse genom tullmålsersättningen; enär expeditionstiden icke utgjorde mycket mer än en arbetsvecka, hade expeditionen mången gång, då ett stort antal tullmål handlagts, måst ske med åsidosättande av andra brådskande göromål. Tullmålen särskilda beskaffenhet har av några myndigheter anförts såsom skäl mot indragning av ersättningen; sålunda har uttalats, att tullmålen ofta varit mera betungande än andra, särskilt då de gällt större smugglingsföretag, förverkande av fordon och dylikt.

Vissa magistrater ha gjort gällande, att ersättningen utgjorde en avlöningsförmån, som tillförsäkrats rådhusrätternas ledamöter och därför icke kunde indragas utan fullt vederlag därför. Av ett flertal andra magistrater har anförts, att ersättningen vore att hänföra till sportler och att vederlag borde utgå, därest ersättningen indroges. En magistrat har anfört, att vid uppgörande av lönestaten för vederbörande rådhusrätts befattningshavare hänsyn tagits till ersättningen för tullmål samt att, om ersättningen bortföle, dessa befattningshavare syntes kunna framställa befogade anspråk på gottgörelse av staden för förlorad inkomst till motsvarande belopp.

I fråga om beredande av gottgörelse vid indragning av tullmålsersättningen ha olika förslag framställts. En magistrat anser, att vederlag bör utgå i form av expeditionslösen för protokoll och utslag i tullmål. Från andra håll har föreslagits, att gottgörelse för indragen ersättning utbetalas under en skäligen övergångstid. En magistrat har ifrågasatt, att befattningshavare, som tillträtt sin tjänst före ikraftträdandet av beslut om indragningen, skulle bibehållas vid ersättningen. Drätselkammaren i Malmö har anfört, att, enär ersättningen för handläggning av tullmål vid rådhusrätten i Malmö under de senaste tio åren utgjort i medeltal 3,834 kronor, motsvarande ett kapitaliserat belopp av 109,542 kronor, sistnämnda belopp borde av staten utgivas till staden, om ersättningen indroges mot stadens bestridande.

Generaltullstyrelsen har i sitt utlåtande lämnat en redogörelse för reglerna om laga domstol i tullmål och i anslutning därtill anmärkt, att antalet tullmål, som av tullmålsdomstolarna avdömdes med avvikelser från de eljest om forum i brottmål meddelade föreskrifterna, syntes vara jämförelsevis ringa. Styrelsen har vidare anfört:

Med avseende å frågan, huruvida de särskilda forumreglerna för tullmål kunna anses utgöra skäl för bibehållande av ersättningen för handläggningen vid rådhusrätt av dessa mål, anser styrelsen, att, enär ersättning utgår även för mål, avseende brott, som begåtts inom vederbörande rådhusrätts domvärjo, ersättningen icke betingats av forumreglerna. Den omständigheten att endast rådhusrätt är behörig att handlägga vissa andra mål, såsom tryckfrihetsmål, klander av dispasch samt i regel även övriga sjörettsmål, inberäknat brottmål, som bedömas enligt sjölagen, har ej heller ansetts utgöra grund för att staten skulle särskilt bidra till kostnaderna för avdömande av dylika mål. Enligt styrelsens mening utgöra därför de särskilda forumreglerna för tullmål icke hinder för indragning av ersättningen.

Den omständigheten att i de flesta tullmål, för vilka ersättning utgår, åtal utföres av tullverkets åklagare i stället för av allmän åklagare läser icke heller utgöra särskild grund för ersättningens bibehållande.

Grunden till att ersättningen tillerkänts rådhusrätternas torde enligt styrelsens mening i stället vara den, att, sedan de på tullverkets bekostnad inrättade sjötullsrätterna avskaffats men i sammanhang därmed anslag av tullmedlen beviljats för handläggning av tullmål vid särskilda avdelningar av

rådhusrätterna i Stockholm och Göteborg, billighet och rättvisa, såsom statsutskottet vid 1840—1841 års riksdag yttrade, påkallade, att även rikets övriga rådhusrätter, som avdömde tullmål, komme i åtnjutande av ersättning därför. Med anledning av att vissa myndigheter utan att ingå på frågan om grunden till ersättningen åberopat, att ersättningen utgått av ålder, må framhållas, dels att, sedan sjötullsrätterna avskaffades år 1831 och intill dess bestämmelser om ersättning meddelades genom brevet den 15 februari 1841, rådhusrätterna i andra städer än Stockholm och Göteborg hade att handlägga tullmål utan särskild ersättning, dels ock att rådhusrätterna äro skyldiga att kostnadsfritt för tullverket avdöma sex tullmål om året. De nu gällande bestämmelserna om ersättning för tullmål kunna därför icke anses utgöra ett uttryck för den grundsatsen, att staten på grund av tullmålen särskilda beskaffenhet bör bidra till kostnaderna för deras avdömande. Enär numera ersättning för tullmål utgår efter enhetliga grunder till alla rådhusrätter, som äro tullmålsdomstolar, torde det ursprungliga skälet till beviljandet av ersättningen hava förlorat i betydelse. Styrelsen anser därför, att frågan om ersättningen för handläggning av tullmål bör ses ur den synpunkten, huruvida dessa mål äro så betungande för rådhusrätterna vid jämförelse med motsvarande arbete för häradsrätterna, att det är skäligt, att staten bidrager till kostnaderna för rådhusrätternas befattning med desamma.

Efter en redogörelse för tullmålen antal och beskaffenhet har generaltullstyrelsen uttalat, att tullmålen enligt styrelsens uppfattning överhuvud taget icke intoge någon särställning i förhållande till andra brottmål, som avdömdes av rådhusrätterna, bland annat förbrytelser mot olika skattelagar samt import- och exportförbud. Styrelsen har vidare yttrat bland annat:

Oavsett skälen till att särskild ersättning för handläggning av tullmål beviljats, äro emellertid bestämmelserna härom så otidsenliga, att de enligt styrelsens mening icke böra fortbestå. Frånsett penningvärdets fall sedan år 1841, kan, såsom styrelsen framhöll i sammanhang med bestämmelsernas tillkomst, en ersättning med visst belopp för varje mål utan hänsyn till dess beskaffenhet icke vara ägnad att åstadkomma likställighet i förevarande hänseende mellan de olika rådhusrätterna. Under den tid, den yrkesmässiga spritsmugglingen pågick i större omfattning, hade även vissa smärre rådhusrätter, vilka eljest plägade handlägga endast ett fåtal tullmål om året, att behandla sådana mål, vilka krävde ett tidsödande och maktpåliggande arbete, under det att andra rådhusrätter visserligen också hade att handlägga sådana vidlyftigare mål men jämväl ett stort antal enklare tullmål och därigenom kommo i betydligt bättre ställning i ersättningshänseende än de övriga. Frågan om ersättningen har vidare numera kommit i ett annat läge, sedan även alla häradsrätter blivit behöriga att handlägga vissa tullmål samt två häradsrätter äro tullmålsdomstolar med enahanda behörighet som rådhusrätterna. Under januari—september 1940 avdömde Torneå tingslags häradsrätt 145 tullmål, under det att av rådhusrätterna under samma tid avdömdes 386 tullmål, varav i Stockholm 99, i Malmö 87 och i Göteborg 67. Styrelsen kan icke finna det vara berättigat, att nämnda häradsrätt icke äger uppbära särskild ersättning för tullmålen, under det att de rådhusrätter, som under året avdömt mer än sex tullmål, erhålla särskild ersättning därför. Enligt styrelsens mening är det icke förenligt med under senare tid tillämpade avlöningsprinciper, att den särskilda ersättningen för handläggning av tullmål bibehålles, utan i stället bör, i den mån vissa domstolar bliva oskäligt betungade till följd av tullmålen, förstärkning av arbetskrafterna hos domstolarna åga rum.

Vidkommande därefter frågan, huruvida de befattningshavare vid rådhusrätterna, vilka för närvarande äga uppbära ersättningen, kunna anses berättigade att vid mistning av ersättningen komma i åtnjutande av vederlag, hava några magistrater gjort gällande, att ersättningen inginge i de avlöningsförmåner, som tillförsäkrats befattningshavarna genom deras fullmakter. Med anledning härav vill styrelsen först framhålla, att ersättningen av Kungl. Maj:t tilldelats rådhusrätterna och icke särskilda befattningshavare vid desamma. Kungl. Maj:t har vidare genom brevet den 15 februari 1841 förbehållit sig att i förekommande fall bestämma fördelningen av ersättningen. Där tullmål handlagts av rådhusrätt med tillförordnade ledamöter, torde därför de ordinarie ledamöterna i rätten icke på grund av sina fullmakter vara berättigade till ersättningen med uteslutande av de tillförordnade ledamöter, som deltagit i målen handläggning. Vad särskilt angår de större rådhusrätterna, som äro uppdelade på avdelningar, lära, såsom överståthållarämbetet framhållit, de befattningshavare, som placerats å tullmålsavdelningen, icke hava något rättsligt anspråk på att bibehållas vid ersättningen eller att framdeles under hela sina tjänstetid erhålla fullt vederlag härför. Ersättningen torde icke heller, såsom vissa myndigheter hålla före, kunna hänföras till sportler, jämförliga med till exempel expeditionslösen, för vilka vederlag ansetts böra lämnas vid inkomstens upphörande, utan utgöra gottgörelse för ökat arbete. Härvid må framhållas, att ehuru sportler, bestående i expeditionslösen, i samband med löne reglering indragits vid Stockholms rådhusrätt, den särskilda ersättningen för handläggning av tullmål tillkommer ledamöterna å den avdelning, där tullmålen handläggas.

Enligt generaltullstyrelsens mening hava därför de ordinarie befattningshavarna vid rådhusrätterna, vilka för närvarande uppbära ersättningen, icke något rättsanspråk mot staten på vederlag efter indragning av ersättningen. Skulle emellertid ett rättsanspråk på grund av förlorad inkomst föreligga, torde detta böra riktas mot vederbörande stad, som har att bestrida befattningshavarens avlöning.

Beräffande därefter frågan, huruvida efter ersättningens indragning vederbörande städer kunna anses hava något rättsanspråk mot staten på den grund, att ersättningen för närvarande redovisas till stadskassan, eller på den grund, att staden måst till följd av ersättningens indragning utbetala ytterligare avlöning till befattningshavare vid stadens rådhusrätt eller förstärka arbetskrafterna vid rätten, har styrelsen redan i det föregående uttalat såsom sin uppfattning, att ett sådant anspråk icke kan grundas å de särskilda forumreglerna för tullmål. Såsom ovan nämnts kan generaltullstyrelsen icke finna, att den ifrågakvarande ersättningen är att hänföra till sportler. Därest emellertid ersättningen skulle anses utgöra sportelinkomst, må framhållas, att i den av numera överståthållaren T. Nothin år 1921 till statsrådet och chefen för finansdepartementet överlämnade utredningen om städernas särskilda skyldigheter och rättigheter i förhållande till staten (sid. 211) frågan, huruvida städerna kunna mot kronan göra gällande någon juridisk rätt i anledning av upphörande eller minskning av sportelinkomst för deras magistratsledamöter, funnits böra besvaras nekande. Vidare har lagutskottet vid 1918 års riksdag i ett jämväl i nyssnämnda utredning återgivet utlåtande (nr 34) uttalat, att, där på grund av ändrad lagstiftning sportelinkomst upphör eller minskas för ledamot av eller tjänsteman vid rådhusrätt, det syntes böra åligga vederbörande stad att genom jämkning i de från staden utgående löneförmånerna tillhandahålla vederbörande den lön, som skäligen borde vara förenad med tjänsten i fråga. Såvitt styrelsen kunnat finna, kan från städernas sida icke mot staten resas något rättsligen grundat anspråk, därest de genom Kungl. Maj:ts ovanberörda brev meddelade be-

stämmelserna om ersättning för handläggning av tullmål skulle upphävas eller ändras.

Vad slutligen angår frågan, huruvida billigheten kräver, att städerna erhålla gottgörelse, därest ersättningen upphör att utgå, synes frågan härom böra upptagas först efter av vederbörande stad gjord framställning och efter utredning i varje särskilt fall.

På grund av det anförda har generaltullstyrelsen föreslagit upphävande av de genom Kungl. Maj:ts brev åren 1841, 1858 och 1917 meddelade bestämmelserna om ersättning till rådhusrätterna för avdömda tullmål.

Svenska stadsförbundets styrelse har i sitt yttrande hemställt, att generaltullstyrelsens förslag för närvarande icke måtte föranleda åtgärd. Yttrandet har i övrigt följande huvudsakliga innehåll:

Frågan om fortsatt ersättning till rådhusrätterna för tullmålen handläggning vore icke någon fråga av större ekonomisk innebörd. Men självfallet finge den finansiella sidan icke bedömas med alltför stor hänsyn tagen till de senaste årens statistik över antalet tullmål. Det vore en naturlig sak, att dessa mål minskade under den rubbning av handeln, det nu pågående kriget fört med sig. Man syntes också kunna förbigå de olika motiveringarna för statens åtagande i avseende å ersättningen. Faktum kvarstode, att statsmakterna gjort ett åtagande, som de nu eventuellt skulle frångå. Härmed komme man in på en fråga av den principiella betydelse, att beloppets litenhet icke borde få hindra ett noggrant prövande av skäligheten i vad som nu föreslagits.

Frågan om statens och städernas inbördes skyldigheter och rättigheter hade på sin tid varit föremål för en ingående utredning. Avsikten hade då varit att på en gång behandla detta komplex av med varandra samhörande frågor. Gång efter annan hade emellertid statsmakterna syntes benägna att, till förfång för städerna, på olika punkter avlyfta kostnader från statsbudgeten utan att hänsyn därvid toges till skälig kompensation på andra områden. Mot denna bakgrund måste ett ytterligare steg mot nedskärning av städernas inkomster ingiva betänkligheter. En särlösning till städernas nackdel av det föreliggande ersättningsspörsmålet — beträffande vilket yttranden ej inhämtats från städernas beslutande myndigheter, oaktat det förutsattes, att eventuella krav från befattningshavarhåll på kompensation finge riktas mot städerna — måste från städernas sida på det bestämdaste avvisas.

Ersättningsfrågan hade också ett intimt samband med processreformen, som ju måste få organisatorisk inverkan på städernas domstolar. Något skäl syntes svårigen kunna åberopas för att utan samband med processreformen avgöra nu föreliggande detaljspörsmål, som självfallet icke heller för staten hade någon ekonomiskt betydelsefull innebörd.

*Departements-
chefen.*

Av utredningen framgår, att i samband med 1831 års beslut om tullmålen överflyttning till rådhusrätterna gottgörelse beviljades av statsmedel för deras handläggning endast såvitt angick rådhusrätterna i Stockholm och Göteborg, där gottgörelsen till en början utgick i form av arvoden till ledamöter och notarier vid de särskilda tullmålsavdelningar, som ansågos behövligen för en skyndsamt handläggning av tullmålen. Först några år därefter beviljades med anledning av ett riksdagens beslut rådhusrätterna i övriga städer ersättning för tullmålen handläggning, därvid ersättningen bestämdes efter det antal mål, som av rätten under visst år avgjorts. Sedermera blevo bestämmelserna härom gällande även för rådhusrätterna i Stockholm och Göteborg.

Av utredningen framgår vidare, att tullmålsersättningen i en del städer ännu uppbäres av rådhusrätternas befattningshavare men i andra städer ingår till stadskassan. Städerna synas även i förstnämnda fall vara ekonomiskt intresserade av frågan om tullmålsersättningens borttagande, i den mån borttagandet kan antagas nödvändig göra omreglering av befattningshavarnas avlöning eller nyanställning av arbetskraft på städernas bekostnad.

För min del ansluter jag mig till generaltullstyrelsens uppfattning, att bestämmelserna om tullmålsersättningen äro alltför otidsenliga för att bära fortbestå. Såsom överståthållarämbetet och generaltullstyrelsen anfört, lär något rättsligen grundat anspråk på ersättningens bibehållande icke kunna gentemot staten göras gällande av vare sig vederbörande befattningshavare eller städerna. För att undvika en kostnadsöverflyttning från statsverket till städerna kunde väl ifrågasättas att avlösa tullmålsersättningen med någon lämpligare anordnad form av statsbidrag till kostnaderna för tullmålsens handläggning. Emellertid har frågan för de av densamma berörda städerna icke större ekonomisk betydelse, än att tullmålsersättningen bör kunna avvecklas utan vederlag till städerna. Detta gäller även om man utgår från att antalet tullmål normalt är avsevärt större än på senaste tiden.

På grund av det anförda förordar jag, att förslag framläggas för riksdagen om upphävande av tullmålsersättningen. Ändringen torde bära ske med utgången av år 1941 sålunda att ersättning icke skall utgå för tullmål, som av rådhusrätt slutligt avgöres efter nämnda tidpunkt.

Anslagsberäkningar m. m.

Anslaget till avlöningar till befattningshavare hos generaltullstyrelsen.

Den 12 maj 1939 har Kungl. Maj:t fastställt personalförteckning för generaltullstyrelsen (statsliggaren sid. 344). Kungl. Maj:t har vidare den 24 maj 1940 fastställt följande avlöningsstat för generaltullstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1940/41:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i> ..	kronor	683,300	
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	»	1,200	
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:			
a. Grundavlöningar m. m.	kronor	166,000	
b. Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i>	»	10,000	» 176,000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	79,500	
			Summa kronor 940,000.

Genom beslut den 20 september 1940 har Kungl. Maj:t förordnat om införlivande av kontrollstyrelsens laboratorium med tullverkets huvudlaboratorium. Åtgärden har efter förslag av generaltullstyrelsen och kontrollstyrelsen vidtagits i samband med kontrollstyrelsens flyttning till nya ämbetslokaler. Genom Kungl. Maj:ts förenämnda beslut har föreskrivits, att den tjänstgöringsskyldighet, som ålåg laboratoriebiträdet hos kontrollstyrelsen (A 14), skulle tills vidare under innevarande budgetår fullgöras å tullverkets huvudlaboratorium, varvid befattningshavaren i tjänsten skulle vara underställd generaltullstyrelsen, dock utan att därigenom ändring skulle ske i fråga om rätten till avlöning och andra förmåner i tjänsten eller bestridandet av dessa förmåner.

I förenämnda skrivelse den 23 oktober 1940 angående medelsbehovet under budgetåret 1941/42 har generaltullstyrelsen föreslagit, att ifrågavarande laboratoriebiträdestjänst skulle uppföras på styrelsens personalförteckning. Med hänsyn till de kompetenskrav, som gällt för befattningens innehavare, och de vidgade arbetsuppgifter, som tillkomma det nuvarande laboratoriebiträdet efter överflyttningen, anser generaltullstyrelsen skäl föreligga för befattningens uppflyttning i högre lönegrad. Emellertid utgår styrelsen ifrån att denna fråga bör upptagas först i samband med en mera allmän omprövning av lönegradsplaceringarna för och benämningarna å de för tullverkets huvudlaboratorium erforderliga ordinarie tjänsterna. Styrelsen anser, att innehavaren av laboratoriebiträdestjänsten i avbidan härå bör från och med nästa budgetår anställas såsom amanuens hos styrelsen i lönegraden Eo 16. Styrelsen förutsätter, att vikarie å tjänsten därvid icke skall förordnas.

Den i generaltullstyrelsens skrivelse framlagda beräkningen av de olika anslagsposterna har utförts i enlighet med de ändrade grunderna för uppställningen av avlöningsstaterna för allmänna civilförvaltningens myndigheter.

Anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän har därvid av styrelsen upptagits till 642,000 kronor, varvid styrelsen utgått ifrån att avlöningen till laboratoriebiträdet skall bestridas av anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal.

Anslagsposten till arvode, bestämt av Kungl. Maj:t, har av styrelsen uppförts med oförändrat belopp av 1,200 kronor.

Å anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal avfördes under budgetåret 1939/40 sammanlagt omkring 171,800 kronor, varav för grundavlöningar omkring 161,400 kronor. Generaltullstyrelsen har beräknat utgifterna under anslagsposten för nästa budgetår till 176,000 kronor. Därvid har styrelsen räknat med att anslagsposten kommer att belastas med vikariatskostnader till ett belopp av 15,000 kronor, vilka enligt hittillsvarande regler skolat avföras å ordinarieposten. Av skäl, som förut nämnts, har styrelsen i icke-ordinarieposten inberäknat avlöning till en amanuens i 16 lönegraden. Däremot har styrelsen bortsett från de kostnadsökningar för avlöningar åt icke-ordinarie personal, sammanlagt uppskattade till omkring 24,000 kronor, vilka beräknats uppkomma till följd av ökad arbetsbelastning å styrelsens statistiska avdelning med anledning av att vissa omläggningar

och utvidgningar, i enlighet med beslut av Kungl. Maj:t, efter krigsutbrottet vidtagits beträffande såväl utförsel- som införselstatistiken. I avseende härå har styrelsen anfört, att endast de utgifter, som kunna anses nödvändiga under normala förhållanden, böra medtagas vid anslagspostens beräkning. Skulle anslagsposten på grund av kostnader, som sammanhånga med krisförhållandena, visa sig otillräcklig, förutsätter styrelsen, att erforderlig förstärkning kommer att lämnas.

Anslagsposten till rörligt tillägg har styrelsen beräknat till 120,800 kronor.

Anslaget slutsumma skulle alltså enligt generaltullstyrelsens förslag upptagas till 940,000 kronor eller till samma belopp som anvisats för innevarande budgetår.

Det laboratoriebiträde, som överflyttats från kontrollstyrelsen, torde med oförändrad lönegradsplacering böra uppföras såsom tjänsteman å ordinarie stat i personalförteckningen för generaltullstyrelsen. Därvid torde benämningen å tjänsten böra ändras till assistent. *Departements-
chefen.*

Med hänsyn till vad styrelsen anfört synes det skäligt, att ifrågavarande tjänsteman beredes något förbättrad löneställning. I stället för den ifrågasatta amanuensanställningen förordar jag emellertid, att en särskild ersättning får utgå, vilken torde böra bestämmas av Kungl. Maj:t och ungefärligen svara mot avlöningsökningen vid amanuensanställning i lönegraden Eo 16.

Ordinarieposten i avlöningsstaten för styrelsen bör, med inberäkning av lön vid nämnda ordinarie tjänst, upptagas till 648,000 kronor.

Arvodesposten bör i enlighet med styrelsens förslag upptagas till 1,200 kronor.

I icke-ordinarieposten torde böra ingå det belopp av 24,000 kronor, som beräknats bliva erforderligt till följd av den genom krisförhållandena uppkomna ökningen i arbetsbelastningen. Å andra sidan bör, med hänsyn till vad nyss anförts beträffande den från kontrollstyrelsen överflyttade tjänstemannen, frånräknas ett belopp av 6,000 kronor. Icke-ordinarieposten bör således upptagas till 194,000 kronor.

Anslagsposten till rörligt tillägg torde böra upptagas till 123,800 kronor.

I enlighet med vad i det föregående anförts i fråga om ersättning från marinen för bland annat vissa avlöningskostnader vid användande av kustbevakningen inom marinen bör i avlöningsstaten upptagas en för dylik ersättning avsedd uppborädspost. Denna torde böra upptagas till 7,000 kronor.

Anslaget slutsumma skulle således utgöra $(648,000 + 1,200 + 194,000 + 123,800 - 7,000 =) 960,000$ kronor.

Anslaget till avlöningar till befattningshavare å tullstaten.

Kungl. Maj:t har den 12 maj 1939 fastställt personalförteckning för tullstaten (statsliggaren sid. 345). Förteckningen upptager å ordinarie stat under rubriken lokaltullförvaltningen 26 tulluppbördsmän (A 15) samt å övergångsstat 9 tullkassörer (A 18). Enligt anmärkning till personalförteckningen må 9 tulluppbördsmanstjänster å ordinarie stat tillsättas endast i den mån 9 tullkassörer å övergångsstat avgå från sina befattningar.

Kungl. Maj:t har den 24 maj 1940 fastställt följande avlöningsstat för tullstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1940/41:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	kronor	13,500,000	
2. Avlöningar till tjänstemän å övergångsstat, <i>förslagsvis</i>	»	65,000	
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	»	1,500	
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:			
a. Grundavlöningar m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor	3,000,000	
b. Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i>	»	125,000	»
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	1,538,500	
	Summa	kronor	18,230,000.

I sin skrivelse den 23 oktober 1940 har generaltullstyrelsen framlagt förslag rörande beräkningen av ifrågasvarande anslag för nästa budgetår.

Därvid har styrelsen icke ifrågasatt annan ändring i personalförteckningen, än att antalet å övergångsstat uppförda tullkassörer med hänsyn till avgång nedsattes till 8, varav föranledes jämkning i anmärkningen till personalförteckningen.

Styrelsens anslagsberäkningar för nästa budgetår ha skett med iakttagande av de ändrade grunderna för avlöningsstaternas uppställning.

Anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän har styrelsen med ledning av förefintliga belastningsuppgifter beräknat till 13,400,000 kronor.

Anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, har styrelsen upptagit med oförändrat belopp, 1,500 kronor.

Beträffande anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal framgår av styrelsens skrivelse, att samtliga extra tullvakter och extra skrivbiträden samt kontorsvakter i början av innevarande budgetår till följd av nedgång i trafiken permitterats. Å andra sidan har styrelsen räknat med en obetydligt ökad belastning å anslagsposten till följd av att tre ordinarie kustbevakningstjänstemän, vilka tidigare förordnats att bestrida på kustöveruppsyningsman ankommande göromål, antagits till extra ordinarie kustöver-

uppsyningsmän och att en extra ordinarie gränsöveruppsyningsmanstjänst nyinrättats i Haparanda gränsdistrikt för åstadkommande av en fastare organisation av förmanskapet inom detta distrikt. Med utgångspunkt från det vid statförslaget avgivande förefintliga personalbeståndet har styrelsen uppskattat det belopp, som erfordras för avlöningar till icke-ordinarie personal under nästa budgetår, till 2,150,000 kronor. Emellertid har styrelsen framhållit, att, därest mera normala förhållanden åter skulle inträda med avseende å utrikeshandeln, det icke torde bliva möjligt att utan åsidosättande av statsverkets säkerhet och de trafikerandes berättigade krav begränsa utgifterna till det beräknade beloppet utan att i sådant fall ett väsentligt överskridande av nämnda belopp lär bli nödvändigt.

För rörligt tillägg har uppförts en anslagspost å 2,398,500 kronor.

Förutsättningarna för de nu anförda beräkningarna ha sedermera i vissa avseenden ändrats. Sålunda ha, med tillämpning av kungörelsen den 3 januari 1941 (nr 5) ett antal ledigblivna ordinarie befattningar vid lokaltullförvaltningen och kustbevakningen med hänsyn till de ändrade arbetsförhållandena lämnats obesatta. I en inom generaltullstyrelsen upprättad promemoria räknas med viss ytterligare vakanssättning. Vidare ha extra ordinarie befattningshavare temporärt beretts anställning inom andra områden, främst krisförvaltningen, varvid tjänstledighet beviljats vederbörande i tullverket med avstående helt eller delvis av avlöningen från detta verk.

En omräkning av avlöningsanslaget har verkställts i nyssnämnda promemoria. Därvid har ordinarieposten med hänsyn huvudsakligen till vidtagna och beräknade vakanssättningar samt med ledning jämväl av numera tillgängliga belastningssiffror nedräknats med 300,000 kronor till 13,100,000 kronor. Enligt promemorian skulle vakanssättningen av ordinarie tjänster i och för sig föranleda en ökning i belastningen av icke-ordinarieposten med något över 200,000 kronor. Emellertid har med hänsyn till senaste belastningssiffror samt under förutsättning, att icke-ordinarie personal under nästa budgetår i samma omfattning som nu kommer att vara tjänstledig eller permitterad, någon höjning av icke-ordinarieposten utöver tidigare beräknade 2,150,000 kronor icke ifrågasatts. Anslagsposten till rörligt tillägg har i promemorian nedsatts till 2,353,500 kronor.

I personalförteckningen för tullstaten ifrågasätter jag ej annan ändring än den som föranledes av avgång från övergångsstaten. *Departementschefen.*

Ordinarieposten i avlöningsstaten för tullstaten torde, även om vakanthållandet av tjänster vid kustbevakningen med hänsyn till dennas användning inom marinen skulle komma att upphöra, kunna upptagas till det inom styrelsen senast beräknade beloppet.

Styrelsens beräkningar rörande de olika anslagsposterna i avlöningsstaten föranleda ej heller i övrigt någon erinran från min sida.

För den i det föregående omnämnda ersättningen från marinen torde böra beräknas en uppbördspost av 300,000 kronor.

Anslaget bör således upptagas till $(13,100,000 + 1,500 + 2,150,000 + 2,353,500 - 300,000 =) 17,305,000$ kronor.

Omkostnadsanslaget.

Kungl. Maj:t har den 24 maj 1940 fastställt omkostnadsstat för tullverket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1940/41 (statsliggaren sid. 347).

I sin förut omförmälda skrivelse den 23 oktober 1940 har generaltullstyrelsen framlagt följande beräkning rörande medelsbehovet för budgetåret 1941/42. Till jämförelse meddelas uppgift beträffande dels medelsåtgången under budgetåret 1939/40 i vad utgifterna belastat omkostnadsanslaget och dels de belopp som för de särskilda ändamålen beräknats i omkostnadsstaten för nu löpande budgetår.

	Utgifter under 1939/40	Anvisade medel för 1940/41	Åskade medel för 1941/42
1. Sjukvård m. m.	—	—	110,000
2. Reseersättningar.....	479,526	450,000	400,000
3. Expenser:			
a. Bränsle, lyse och vatten	315,462	260,000	375,000
b. Övriga expenser	682,952	560,000	650,000
4. Publikationstryck	25,714	30,000	30,000
5. Hemliga utgifter	2,000	2,000	2,000
6. Övriga utgifter:			
a. Kostnader för avdömande av tullmål.....	19,110	27,000	12,000
b. Drift och underhåll av forskaffningsmateriel	430,048	380,000	380,000
c. Legor för forskaffningsmateriel	82,974	125,000	110,000
d. Utbildning i tulltjänsten	78,815	24,000	3,700
e. Beklädnad och beväpning	75,053	80,000	150,000
f. Vissa bötesandelar m. m.	78,514	105,000	45,000
g. Diverse utgifter.....	145,455	95,000	150,300
Summa	2,415,623	2,138,000	2,418,000

Beträffande den nytillkommande anslagsposten till sjukvård m. m. har generaltullstyrelsen meddelat, att vissa utgifter för sjukvård visat tendens till stegring. De sammanlagda utgifterna för sjukvård, vilka under budgetåret 1939/40 uppgingo till omkring 80,000 kronor, ha med hänsyn härtill för nästa budgetår beräknats till 96,000 kronor. För begravningshjälp har upptagits ett belopp av 14,000 kronor, vilket ungefär motsvarar kostnaden under budgetåret 1939/40.

I fråga om anslagsposten till reseersättningar har generaltullstyrelsen räknat med en nedgång i belastningen under nästa budgetår huvudsakligen till följd av minskade utgifter för extra tullförrättningar, som utföras för tra-fikerandes räkning och på dessas bekostnad.

Kostnaderna under innevarande budgetår för bränsle och skötsel av värmeledningar har styrelsen uppskattat till 315,000 kronor. Med hänsyn till ovissheten rörande prisutvecklingen i fråga om bränsle har styrelsen funnit sig böra räkna kostnaderna under nästa budgetår till 325,000 kronor. Som kostnaderna för lyse och vatten uppskattats till 50,000 kronor, har styrelsen beräknat sammanlagda utgifterna under nästa budgetår för bränsle, lyse och vatten till 375,000 kronor eller till 115,000 kronor högre belopp än för innevarande budgetår.

Vad angår övriga expenser har generaltullstyrelsen uppskattat städningskostnaden till 250,000 kronor, vilket innebär en ökning med omkring 35,000 kronor i förhållande till de faktiska utgifterna under budgetåret 1939/40 och med omkring 15,000 kronor i förhållande till de sannolika utgifterna för innevarande budgetår. Kostnaderna för skrivmaterialier, papper, blanketttryck och dylikt, vilka under budgetåret 1939/40 uppgingo till 151,600 kronor, har styrelsen beräknat till 170,000 kronor. Därvid har styrelsen förutsett å ena sidan största möjliga begränsning i förbrukningen av här avsedda materialier men å andra sidan betydande prisstegringar. Till bestridande av kostnaderna för telegram, telefon och annonsering användes under budgetåret 1939/40 223,400 kronor, därav omkring 30,000 kronor för viss engångsutgift; för nästa budgetår uppskattar styrelsen medelsbehovet till 170,000 kronor. För inköp och underhåll av möbler samt skriv- och räknemaskiner har styrelsen beräknat ett belopp av 40,000 kronor, eller omkring 25,000 kronor mindre än vad som åtgick för ändamålet under budgetåret 1939/40. Slutligen ha utgifterna för bokinköp och bindning av böcker uppskattats till 20,000 kronor eller omkring 8,000 kronor mindre än det verkliga utgiftsbeloppet för 1939/40. Hela det för övriga expenser erforderliga beloppet har sålunda av styrelsen beräknats till $(250,000 + 170,000 + 170,000 + 40,000 + 20,000 =)$ 650,000 kronor. I enlighet med anförda beräkningar har styrelsen upptagit expenspostens summa till $(375,000 + 650,000 =)$ 1,025,000 kronor.

Beträffande anslagsposten till publikationstryck har styrelsen erinrat, att för innevarande budgetår upptagits ett belopp av 4,000 kronor för utgivande av ny matrikel över tullverkets personal. Ehuru denna kostnad ej återkommer under nästa budgetår samt vissa åtgärder till begränsning av publikationstrycket vidtagits, har styrelsen med hänsyn till prishöjningar uppskattat medelsbehovet under anslagsposten till oförändrat belopp, 30,000 kronor, för nästa budgetår.

Även den under anslagsposten till övriga utgifter upptagna delposten till drift och underhåll av fortskaffningsmateriel har av styrelsen beräknats till samma belopp som för nu löpande budgetår. Därvid har styrelsen framhållit, att en icke ringa del av tullverkets fortskaffningsmateriel måste utrustas för gengasdrift och att kostnaderna härför beräknas delvis komma att belasta nästa budgetår.

Kostnaderna för legor för fortskaffningsmateriel, vilka under budgetåret 1939/40 utgjorde omkring 83,000 kronor, har styrelsen uppskattat till 110,000 kronor under nästa budgetår på grund av motsedd stegring av underhållskostnaderna.

Det för utbildning i tulltjänsten beräknade beloppet 3,700 kronor avses för fortsatt anordnande av de sedan åtskilliga år pågående korrespondenskurserna. I övrigt har styrelsen icke föreslagit anvisande av medel för anordnande av utbildningskurser under budgetåret 1941/42. Styrelsen har emellertid uttalat, att det med hänsyn till behovet av särskilt utbildad per-

sonal under mera normala förhållanden kan bliva nödvändigt att kursverksamheten i viss omfattning återupptages redan under nästa budgetår.

Styrelsens uppräknig av delposten till beklädnad och beväpning har föranletts av prisförhöjningar å beklädnadsartiklar.

Den av styrelsen föreslagna nedsättningen i det till vissa bötesandelar m. m. beräknade beloppet sammanhänger med den under de senare åren fortgående minskningen av antalet tullmål.

I fråga om delposten till diverse utgifter har styrelsen framhållit, att med hänsyn till de allmänna prisstegringarna utgifterna från posten under budgetåret 1941/42, även med iakttagande av all återhållsamhet, icke torde kunna begränsas till lägre belopp än som motsvarar utgifterna under sistlidna budgetår.

Anslagsposten till övriga utgifter skulle sålunda enligt styrelsens förslag uppföras med 851,000 kronor och omkostnadsanslagets slutsumma med 2,418,000 kronor.

Departements-
chefen.

De i det föregående omförmälda dagavlönningar, som kunna komma att utgå till kustbevakningspersonal vid tjänstgöring i marinen och vilka synas närmast vara att jämställa med traktamentsersättningar, torde böra avföras å anslagsposten till reseersättningar. Utgifterna under denna anslagspost och under delposten till drift och underhåll av fortskaffningsmateriel torde komma att ökas i den mån kustbevakningen tages i anspråk för marinen. Medelsbehovet under de ifrågavarande posterna kan icke nu med säkerhet beräknas. Jag förordar, att posterna upptagas i enlighet med generaltullstyrelsens statförslag.

Belastningen å delposten till kostnader för avdömande av tullmål påverkas icke för nästa budgetår av tullmålsersättningens bortfallande från och med år 1942. Posten torde böra upptagas till 10,000 kronor eller 2,000 kronor lägre än i styrelsens statförslag.

Delposten till beklädnad och beväpning synes kunna upptagas till 20,000 kronor lägre än styrelsen föreslagit eller således till 130,000 kronor.

Anslagsposten till övriga utgifter, av styrelsen beräknad till 851,000 kronor, bör i enlighet med vad nu anförts upptagas till (851,000 — 2,000 — 20,000 =) 829,000 kronor.

I övrigt har jag icke något att erinra mot styrelsens beräkning av de olika anslagsposterna.

Bruttoutgifterna under anslaget, av styrelsen beräknade till 2,418,000 kronor, skulle följaktligen upptagas till 2,396,000 kronor.

I det föregående har jag förordat, att vissa kostnader för kustbevakningens användning i marinen, nämligen reseersättningar — dagavlönningar därunder inbegripna — samt kostnaderna för drift och underhåll av materiel, skola vid budgetårets slut helt ersättas av marinens medel, under det att andra kostnader för ändamålet, däribland sjukvårdskostnader, legor och beklädnadsutgifter, skola delvis ersättas på samma sätt. För dylika ersättningar bör upptagas en uppbörds-post av 200,000 kronor.

Omkostnadsanslaget bör således upptagas till 2,196,000 kronor.

Hemställan.

Under åberopande av vad i det föregående anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels besluta, att den i Kungl. Maj:ts brev den 15 februari 1841, den 6 april 1858 och den 27 november 1917 omförmälda ersättningen för handläggning av tullmål icke skall utgå för tullmål, som av rådhusrätt slutligt avgöres efter utgången av år 1941;

dels besluta, att i personalförteckningen för generaltullstyrelsen skall under rubriken Tjänstemän å ordinarie stat tilläggas 1 assistent i lönegraden A 14;

dels godkänna följande avlöningsstat för generaltullstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1941/42:

Avlöningsstat.**Utgifter:**

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 648,000
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	» 1,200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 194,000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 123,800
	<hr/>
	Summa kronor 967,000

Särskilda uppbördsmedel:

Ersättning från marinen	kronor 7,000
	<hr/>
	Nettoutgift kronor 960,000;

dels till Tullverket: *Avlöningar till befattningshavare hos generaltullstyrelsen* å driftbudgeten under sjunde huvudtiteln för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av

kronor 960,000;

dels besluta, att den i personalförteckningen för tullstaten upptagna avdelningen Tjänstemän å övergångsstat samt anmärkningen vid samma personalförteckning skola erhålla följande ändrade lydelse:

Kungl. Maj:ts proposition nr 236.

Befattning

Lönegrad

Tjänstemän å övergångsstat:

8 tullkassörer A 18

Anm. 8 tulluppbördsmanstjänster å ordinarie stat må tillsättas endast i den mån 8 tullkassörer å övergångsstat avgå från sina befattningar;

dels godkänna följande avlöningsstat för tullstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1941/42:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	kronor 13,100,000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	» 1,500
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, förslagsvis	» 2,150,000
4. Rörligt tillägg, förslagsvis	» 2,353,500
<hr/> Summa kronor 17,605,000	

Särskilda uppbördsmedel:

Ersättning från marinen kronor 300,000

Nettoutgift kronor 17,305,000;

dels till Tullverket: Avlöningar till befattningshavare å tullstaten å driftbudgeten under sjunde huvudtiteln för budgetåret 1941/42 anvisa ett förslagsanslag av kronor 17,305,000;

dels godkänna följande omkostnadsstat för tullverket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1941/42:

Omkostnadsstat.

Utgifter:

1. Sjukvård m. m., förslagsvis	kronor 110,000
2. Reseersättningar, förslagsvis	» 400,000
3. Expenser, förslagsvis	» 1,025,000
4. Publikationstryck, förslagsvis	» 30,000
5. Hemliga utgifter	» 2,000
6. Övriga utgifter, förslagsvis	» 829,000
<hr/> Summa kronor 2,396,000	

Särskilda uppbördsmedel:

Ersättning från marinen kronor 200,000

Nettoutgift kronor 2,196,000;

dels ock till Tullverket: Omkostnader å driftbudgeten under sjunde huvudtiteln för budgetåret 1941/42 anvisa ett förslagsanslag av kronor 2,196,000.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlåtast till riksdagen.

Ur protokollet:

R. Borgström.